

DOI: <https://doi.org/10.18524/2411-2054.2022.47.265287>

УДК 330.322-027.63:347.3/7

Я. В. Петруненко, докт. юрид. наук, професор
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Кафедра адміністративного та господарського права
Французький бульвар, 24/26, Одеса, 65058, Україна
e-mail: petrunenko@yahoo.com
ORCID ID: 0000-0002-1186-730X

СТАНДАРТ ПОВНОГО ЗАХИСТУ ТА БЕЗПЕКИ ЯК ПРЕВЕНТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ЗАХИСТУ ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТОРА ВІД ПРОТИПРАВНИХ ДІЙ ПРИЙМАЮЧОЇ ДЕРЖАВИ

У статті розглядається питання щодо застосування стандарту повного захисту та безпеки як превентивного інструменту захисту іноземного інвестора від протиправних дій приймаючої держави. Взаємовідносини між іноземним інвестором та державою-реципієнтом інвестицій не завжди складаються у партнерському та взаємовигідному тандемі. Здійснення інвестиційної діяльності, більш того в іноземній державі, є ризиковою діяльністю, яка потребує захисту прав іноземного інвестора. Розглянутий в даній статті стандарт має превентивний та компенсаційний характер, про що свідчать судові та арбітражні рішення. Зокрема, основною метою цього стандарту традиційно був захист інвестора від різних типів фізичного насильства, включаючи порушення прав власності на інвестиції, але концепція цього стандарту зараз еволюціонувала та вийшла за межі фізичного захисту інвестиції та включає судовий та правовий захист. Поточний стан судової практики міжнародного інвестиційного права щодо стандарту повного захисту та безпеки не є бездоганим, як це зазвичай буває у судовій практиці щодо інших стандартів. Він також не є безповоротно крихким. Стандарт повного захисту та безпеки помітно відзначений різким поділом між двома крайнощами: з одного боку, він обмежувався фізичною шкодою; з іншого боку, це було поширено на юридичну шкоду. Зв'язок між стандартом повного захисту та безпеки, заснованим на договорі, і звичаєвим міжнародним правом, якому вже неодноразово приділялась увага правниками, має співвідноситись як *lex specialis*, оскільки його сфера застосування не повністю визначається міжнародним звичаєвим правом як *lex generalis*. Він може виходити за рамки фізичного та деякого юридичного захисту, вже вбудованого в міжнародне звичаєве право. Тим не менш, дотримання стандарту повного захисту та безпеки, заснованого на договорі, вимірюється належною обачністю, як і у випадку з обов'язком звичаєвого міжнародного права надавати іноземцям повний захист і безпеку.

Ключові слова: стандарт повного захисту та безпеки, інвестиції, право власності іноземного інвестора, міжнародні інвестиційні спори, арбітраж.

Постановка проблеми. У міжнародному інвестиційному праві йдеться про повний захист і безпеку (надалі – FPS) до стандарту захисту іноземних інвестицій, який забезпечує захист від фізичної шкоди, яка може бути завдана власності іноземних інвесторів внаслідок війни або громадянських заворушень в державі перебування. Стандарт FPS тепер загальний для багатьох інших понад дві тисячі двосторонніх інвестиційних договорів (надалі – ДІД), укладених між

державами для залучення прямих іноземних інвестицій та захисту іноземних інвесторів.

У той час як стандарт FPS традиційно вважався таким, що регулює фізичну безпеку матеріальних активів інвесторів, однак наразі це розуміння змінюється, крім фізичної безпеки іноземному інвестору та його власності, забезпечення правового захисту також є необхідним. Крім того, існує безліч різних тлумачень та варіацій даного стандарту, що дещо ускладнює визначити який його зміст вкладений сторонами в укладеному договорі. Таким чином, як неодноразово зазначалося в арбітражних рішеннях міжнародних установ, обсяг виконання приймаючою державою своїх зобов'язань за стандартом FPS у договірному документі може бути різним, що заздалегідь не передбачають іноземні інвестори, поряд із цим, забезпечення стандарту FPS можуть виходити за межі економічних можливостей держави, особливо в випадках країн, що розвиваються.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Даної проблематики торкалися у своїх роботах Р. Дользер, Г. Зайтлер, Д. Коллінз, А. Лорц, С. Монтт, К. Мосс, А. Ньюкомб, А. Парра, Л. Параделл, А. Райніх, М. Сорнарайях, Дж. Фітцморіс, С. Шемшученко, С. Шилл, К. Шройер та ін. Однак, наразі невирішеними залишаються питання щодо підходу до розуміння обсягу стандарту FPS, різноманітність формулювань, його неоднозначне та, подекуди, взаємовиключне застосування судовими та арбітражними установами у подібних правовідносинах, що призводить до дискусій його практичного застосування.

Метою даної роботи є необхідність дослідити зміст стандарту повного захисту та безпеки, його дієвість та особливості практичного застосування у міжнародному правовому полі.

Виклад основного матеріалу. З моменту свого дебюту в інвестиційному арбітражі стандарт повного захисту та безпеки (англ. «the full protection and security standard», надалі скорочено – FPS) отримав різні тлумачення, за винятком характеру або стандарту захисту та безпеки, які він забезпечує.

Найпоширенішим виразом цього стандарту є «повний захист і безпека». Однак зустрічаються й різні варіанти, наприклад «постійний захист і безпека», «захист і безпека» або «фізичний захист і безпека». Стандарт можна знайти в плані типового європейського двостороннього інвестиційного договору (ДІД), у статті 1 проекту конвенції Абса-Шоукроса (1960 р.), а саме: «кожна Сторона завжди забезпечує справедливе ставлення до власності громадян інших Сторін. Такому майну надається найпостійніший захист, і безпека на територіях жодним чином не повинна бути порушена необґрунтованими чи дискримінаційними заходами» [1].

Формулювання, які використовуються для визначення FPS у міжнародних інвестиційних договорах, можуть також бути позначеними як «повний і абсолютний захист і безпека» («complete and full protection and security»), «максимально можливий постійний захист і безпека» («highest possible constant protection and security»), «повний захист і повна безпека» («full protection and full security»), «повний фізичний захист і безпека» («full physical protection and security»), «повний і безумовний правовий захист» («full and unconditional legal protection»), «повний правовий захист» («full legal protection»), просто «захист» («protection») [15, с. 37-38]. Однак ці варіації в мовних виразах загалом не впливають на зміст стандарту, оскільки в тлумаченні змісту FPS, переважна арбітражна практика приділяє мало уваги різним лінгвістичним формулюванням у конкретних інвестиційних контрактах, тобто «формулювання контракту не є

вирішальним для сфери реалізації FPS» [11, с. 135]. Ці лінгвістичні варіації є несуттєвими та не впливають на їхнє тлумачення та впровадження положень про FPS. У справі *Parkerings vs Lithuania* арбітражем зазначено, що мовні варіації не мають істотного впливу на рівень захисту, який повинна надавати приймаюча держава [20].

Однак є й приклади протилежної судової практики з рішеннями, в яких зміст FPS безпосередньо пов'язується з формулюванням посилання на цей стандарт в інвестиційному договорі. Наприклад, у справі *Azurix vs Argentina* точка зору арбітражу при тлумаченні змісту цього стандарту полягала в тому, що «(...) коли терміни «захист і безпека» кваліфікуються словом «повний» і жодним іншим прикметником чи поясненням, вони поширюють, у своєму звичайному значенні, зміст цього стандарту за межі фізичної безпеки» [6]. Це означає, що зміст цього стандарту безпосередньо пов'язаний з його формулюванням.

Відповідно до цього стандарту об'єктами захисту можуть бути інвестори та/або інвестиції. Деякі арбітражні суди висловили іншу думку, згідно з якою об'єктами захисту можуть бути лише інвестиції, а не інвестори; «заходи, які стосуються особисто інвестора без супутнього впливу на інвестиції, не становлять порушення цього стандарту захисту» [13]. При цьому, переважна арбітражна практика вважає, що захист також включає інвестора, тобто положення про захист інвестицій неявно захищає інвестора, як зазначено арбітражним трибуналом у справі *AWG v. Argentina*, «FPS зобов'язує Аргентину проявляти належну обачність для захисту інвесторів та інвестицій» [5].

Рівень обачності, якого вимагають держави, тобто чи є цей стандарт стандартом суворої відповідальності чи обмежений звичайним міжнародним стандартом щодо поведінки з іноземцями, викликав багато дебатів у трибуналах з інвестиційних угод. Крім того, останні трибунали розширили цей стандарт, щоб надати всі види захисту, включаючи юридичну та фізичну безпеку. Наприклад, трибунал у справі *Biwater v. Tanzania* [8] заявив, що повний захист і безпека «передбачають гарантію державою стабільності в безпечному середовищі, як фізичному, комерційному, так і правовому» (пар. 729). Це підвищує занепокоєння держав, які мають обмежені ресурси для того, щоб забезпечити відповідність інвестицій міжнародним стандартам захисту та безпеки. Актуальність рівня розвитку держави для тлумачення цього стандарту також була піднята в останніх випадках. Трибунали вирішували ці питання дуже суперечливо, що ускладнювало розуміння того, що ця обіцянка надати захист може означати для країн, що розвиваються. Це також може викликати занепокоєння розвинених держав, оскільки вони стикаються з ризиками тероризму та стихійних лих.

Згідно з цими арбітражними рішеннями, стандарт FPS не накладає на приймаючу державу сувору відповідальність, накладення якої не допускається за відсутності конкретного договору положення. Скоріше, щоб захистити інвестиції до тих пір, поки вони залишаються на місці, стандарт FPS вимагає від приймаючої держави виконання свого зобов'язання проявляти належну обачність, яку також називають «зобов'язанням докладати всіх зусиль» [21], обачністю, пильністю (і турботою), або розумністю проти травм і переслідувань у відповідь на обставини. У справі *Toto Costruzioni Generali S.p.A. v. Lebanon* [23] трибунал описав стандарт як такий, що вимагає від держав не діяти недбало за переважаючих обставин. Згідно з цим зобов'язанням, приймаючі держави повинні вжити «усіх можливих заходів, які можна обґрунтовано очікувати» для захисту та забезпечення інвестицій або «вжити всіх заходів, необхідних

для забезпечення повного захисту та безпеки... інвестицій» [3]. Такі заходи можуть бути запобіжними, профілактичними, лікувальними, примусовими (щодо інвестицій, яким завдано шкоди) та/або реагування за своєю природою. Те, що стандарт FPS вимагає, так це активна поведінка приймаючої держави, яка є більшою, ніж «просте утримання від упередженої поведінки» [10]. Загалом, це не означає, що приймаючі країни повинні приймати всі конкретні заходи, запропоновані інвесторами. Також їхні зобов'язання FPS не посилюються тим фактом, що вони були учасниками інших договорів, пов'язаних із спірною інвестицією, але під іншим кутом зору, наприклад, екологічних договорів.

У детальних арбітражних рішеннях зобов'язання належної обачності було розділено на «зобов'язок запобігання» та «зобов'язок придушення» як його елемент [14]. Держави-реципієнти іноземних інвестицій зобов'язані проявляти належну обачність, щоб, по-перше, запобігти неправомірному нанесенню шкоди особам або майну іноземному інвестору на їх території, а по-друге, відшкодувати такі збитки чи відновити стан інвестора до порушення його прав (*restitutio in integrum*), якщо вони не змогли запобігти їм. Невиконання обох зобов'язань породжує питання відповідальності держави та виплати належної компенсації. Однак це зобов'язання належної обачності не вимагає від приймаючих держав запобігання всім без винятку ризикам. Замість цього, вимагається вжити розумні дії у межах своїх повноважень, щоб запобігти заподіяння шкоди, відновити попередній стан та/або притягнути до відповідальності винну особу, коли держави усвідомлюють або повинні знати про ризик заподіяння шкоди, залежно від обставин, що склалися у кожному конкретному випадку. Таким чином, позиція арбітражу наскільки повно інвестиції захищені та забезпечені, полягає в тому, що інвестиції перебувають не під абсолютним захистом і безпекою, а скоріше під «певним рівнем захисту» [21]. Це те спільне серед багатьох питань, пов'язаних із FPS, які розглядалися інвестиційними арбітражами.

Проте в їх спільності полягає дихотомія між об'єктивністю та суб'єктивністю. Спочатку дебатам про належну обачність не приділялося особливої уваги. Трибунал у справі *AAPL v. Sri Lanka* [4] пролив світло на це, прийнявши визначення Фрімена, яке було зазначено раніше, що належна обачність – це «не більше, не менше, ніж розумні запобіжні заходи, які можна очікувати від добре керованого уряду за аналогічних обставин» [13]. Таким чином, добре керований уряд об'єктивно слугує *tertium comparationis* (загальним порівняльним знаменником), щоб вказати розумні заходи, які очікується вжити за подібних обставин. Пізніше Трибунал у справі *American Manufacturing & Trading, Inc. v. Zaire* [3] додав, що це об'єктивне зобов'язання не має бути нижчим від мінімального стандарту лікування, встановленого міжнародним правом. На практиці арбітражні рішення зазначають про порушення стандарту FPS абстрактно, без згадки про переважаючі обставини справи. Лише в небагатьох випадках обговорювалася об'єктивність належної обачності. Так, арбітраж у справі *Pantehniki S.A. Contractors & Engineers v. Albania* [19] розглядав об'єктивний мінімальний стандарт належної обачності як «модифікований об'єктивний стандарт» належної обачності, наближаючи його до суб'єктивного стандарту належної обачності. Згідно з цим судом, відповідно до фізичного захисту інвестицій, належна обачність різних приймаючих держав може бути різною. Важливою є належна обачність приймаючої держави. Його рівень розвитку та ресурси враховуються для того, щоб визначити, наскільки належним є належне у здійсненні належної обачності; інвестори не можуть однаково сподіватися на захист від різних приймаючих

держав, чия місцева ситуація та врядування відрізняються [19]. Хоча фактор пропорційності не був загально визнаним при розгляді позовів про відмову в правосудді, трибунал вважав, що його слід прийняти при вирішенні питання про те, чи приймаюча держава виконує свій обов'язок щодо фізичного захисту та безпеки. Іншими словами, міжнародна відповідальність приймаючої держави в цьому відношенні має бути пропорційною її ресурсам. Враховуючи усвідомлення позивачем «середовища спустошення та беззаконня», масштаби заворушень та неспроможність – а не відмову – захисту поліції інвестиції позивача, трибунал дійшов висновку у справі *Pantechniki S.A. Contractors & Engineers v. Albania*, що відповідач не мав повноважень за цих обставин і не порушив стандарт FPS [19]. Також в якості прикладу, варто звернути увагу на кваліфікацію обставин, що були встановлені у справі *Cengiz İnşaat Sanayi ve Ticaret A.S v. Libya* [9], що регулярна лівійська армія та ополчення, які були частиною повстанського руху, що тоді контролювалися урядом, грабували та завдавали фізичної шкоди головним таборам позивача (турецької будівельної компанії, що уклала два контракти з Лівійською радою в сфері житлового будівництва та інфраструктури). Арбітраж встановив, що відповідно до норм міжнародного права, лівійська держава повинна взяти на себе відповідальність за таку поведінку, яка порушила стандарт FPS, гарантований статтею 2(2) ДІД між Лівією та Туреччиною, для захисту турецьких інвестицій. Позитивне зобов'язання, яке стандарт FPS покладає на державу, є зобов'язанням засобів, а не результату. Лівія абсолютно не змогла забезпечити будь-яку безпеку двом основним таборам, інвестиції вартістю майже 90 мільйонів доларів США, повні цінної техніки та обладнання, розташовані в південному регіоні та піддаються підвищеному ризику нападу. Крім того, арбітражем встановлено, що Лівія ніколи не розгортала жодного підрозділу регулярної армії, будь-якої поліції чи контрольованого урядом ополчення для захисту таких активів. Відповідальність посилюється тим фактом, що урядова агенція відповідача неодноразово просила позивача не припиняти та (після першої евакуації) негайно відновити свою будівельну діяльність, спонукаючи Позивача відновити роботу. Ця поведінка, яка приписується лівійській державі, передбачає порушення позитивних і негативних зобов'язань стандарту FPS, передбачених статтею 2(2) укладеного ДІД.

Навпаки, модифікований об'єктивний стандарт належної обачності, разом із тестом на пропорційність, нещодавно було відхилено в ДІД і контекстах НАФТА. У першому контексті трибунал у справі *Von Pezold v. Zimbabwe* [7] відхилив аргумент приймаючої держави про те, що її поліція була перевантажена, оскільки вторгнення відбувалися спонтанно та по всій країні, або що її втручання вимагало б непропорційної сили з огляду на її обмеження та призвело б до багато смертей. В останньому випадку трибунал у справі *Glamis Gold v. United States* [12], своїм висновком про те, що мінімальний стандарт лікування в цілому не відрізнявся від штату до штату, означав, що стандарт FPS як частина мінімального стандарту лікування був однакового характеру.

У подальшому щодо цього першого пункту розбіжності незначна кількість судів наголошує, що точні юридичні формулювання та моделі статей FPS слід сприймати серйозно, втім такі суди зазнали критики за надмірний формалізм. Вони вважають наявність «постійного» або «повного» таким, що забезпечує більший захист і безпеку інвестицій, ніж мінімальний стандарт лікування [17, с. 69-70, 302]. «Повний захист і безпека» або «повна безпека» може розширити зміст стандарту FPS за межі фізичної безпеки [6]. І навпаки, можна

подумати, що якщо «захист» і «безпека» не кваліфікуються як «повна», вони охоплюють фізичний захист і безпеку. Проти надмірно розширеного тлумачення стандарту FPS, яке може призвести до непотрібного та небажаного збігу з іншими стандартами захисту, арбітраж у справі *Suez, Sociedad General de Aguas de Barcelona S.A., v. Argentina* [22] прямо врахував відсутність «повного», «повністю» або «юридична безпека» як підтвердження його тлумачення того, що стандарт FPS обмежувався фізичним захистом і засобами правового захисту для фізично травмованих інвесторів та їх активів. Він не охоплював стабільне, безпечне правове та комерційне середовище. Коли спірна фраза зазначена як «повна фізична безпека та захист», її сфера застосування обмежувалася фізичною безпекою та захистом [18].

Повертаючись до другого пункту їх розбіжностей щодо терміну «інвестиція», визначеного як єдиний бенефіціар або об'єкт положень FPS, деякі трибунали тлумачили цей термін текстуально та суворо як такий, що охоплює лише іноземні інвестиції або іноземні активи та майно в традиційному розумінні. Заходи, які торкаються особисто інвестора без супутнього впливу на інвестицію, не становлять порушення цього стандарту захисту. При цьому, якщо іноземна інвестиція або майно були добровільно залишені інвестором, така інвестиція або майно не підпадають під стандарт FPS. У справі *Al Tamini v. Oman* арбітражем було зазначено, що стандарт FPS не може поширюватися на безстрокове забезпечення фізичного захисту інвестиції, від якої явно «відмовилися» її власники (і право власності на інвестицію вже втрачено) [2].

Інші суди були менш суворими, неявно включаючи «інвестора» у значення «інвестиції». Вони назвали шкоду, завдану інвесторам, порушенням положення FPS, незважаючи на очевидне визначення «інвестицій» як єдиного носія права на повний захист і безпеку [16].

Висновки і пропозиції. Підсумовуючи вищенаведене, варто зазначити, що основною метою цього стандарту традиційно був захист інвестора від різних типів фізичного насильства, включаючи порушення прав власності на інвестиції, але концепція цього стандарту зараз еволюціонувала та вийшла за межі фізичного захисту інвестиції та включає судовий та правовий захист. Поточний стан судової практики міжнародного інвестиційного права щодо стандарту FPS не є бездоганим, як це зазвичай буває у судовій практиці щодо інших стандартів. Він також не є безповоротно крихким. Стандарт FPS помітно відзначений різким поділом між двома крайнощами: з одного боку, він обмежувався фізичною шкодою; з іншого боку, це було поширено на юридичну шкоду. Зв'язок між стандартом FPS, заснованим на договорі, і звичаєвим міжнародним правом, якому вже неодноразово приділялась увага правниками, має співвідноситись як *lex specialis*, оскільки його сфера застосування не повністю визначається міжнародним звичаєвим правом як *lex generalis*. Він може виходити за рамки фізичного та деякого юридичного захисту, вже вбудованого в міжнародне звичаєве право. Тим не менш, дотримання стандарту FPS, заснованого на договорі, вимірюється належною обачністю, як і у випадку з обов'язком звичаєвого міжнародного права надавати іноземцям повний захист і безпеку.

Список використаної літератури:

1. Abs, Herman and Hartley Shawcross. Draft convention on investments abroad (Abs-Shawcross draft convention). 1960. URL: <https://www.international-arbitration-attorney.com>.

- com/wp-content/uploads/137-volume-5.pdf (дата звернення 13.09.2022).
2. Adel A Hamadi Al Tamimi v. Sultanate of Oman. ICSID Case No. ARB/11/33. Award from 3 November 2015. URL: <https://www.italaw.com/sites/default/files/case-documents/italaw4450.pdf> (дата звернення 13.09.2022).
 3. American Manufacturing & Trading, Inc. v. Republic of Zaire. ICSID Case No. ARB/93/1. Award, from Feb. 21, 1997. URL: <https://www.italaw.com/sites/default/files/case-documents/ita0028.pdf>. (дата звернення 11.09.2022).
 4. Asian Agricultural Products Ltd. v. Republic of Sri Lanka. ICSID Case No. ARB/87/3. Final Award from June 27, 1990. URL: <https://www.italaw.com/sites/default/files/case-documents/ita1034.pdf> (дата звернення 12.09.2022).
 5. AWG Group Ltd. v. The Argentine Republic, UNCITRAL case. Decision on liability from 30 July 2010. URL: <https://www.italaw.com/sites/default/files/case-documents/ita0055.pdf> (дата звернення 10.09.2022).
 6. Azurix Corp. v. the Argentine Republic. ICSID Case No. ARB/01/12. Award from July 14, 2006. URL: <https://www.italaw.com/sites/default/files/case-documents/ita0061.pdf> (дата звернення 09.09.2022).
 7. Bernhard von Pezold and Others v. Republic of Zimbabwe. ICSID Case No. ARB/10/15. Award from July 28, 2015. URL: https://www.italaw.com/sites/default/files/case-documents/italaw7095_0.pdf (дата звернення 10.09.2022).
 8. Biwater Gauff (Tanzania) Ltd. v. United Republic of Tanzania. ICSID Case No. ARB/05/22. Award, from July 24, 2008. URL: <https://www.italaw.com/sites/default/files/case-documents/ita0095.pdf> (дата звернення 11.09.2022).
 9. Cengiz İnşaat Sanayi ve Ticaret A.S v. Libya. ICC Case No. 21537/ZF/AYZ. Award - 7 Nov 2018. URL: <https://jsumundi.com/en/document/decision/en-cengiz-insaat-sanayi-ve-ticaret-a-s-v-libya-none-currently-available-friday-1st-january-2016> (дата звернення 10.09.2022).
 10. Copper Mesa Mining Corporation v. Republic of Ecuador. PCA Case No. 2012-2. Award from March 15, 2016. URL: <https://www.italaw.com/sites/default/files/case-documents/italaw7443.pdf> (дата звернення 11.09.2022).
 11. Cordero Moss, G., Full Protection and Security, in: August Reinisch (ed.) Standards of Investment Protection. *Oxford University Press*, 2008. pp.131-150.
 12. Glamis Gold, Ltd. v. The United States of America. UNCITRAL case. Award from June 8, 2009. URL: <https://www.italaw.com/sites/default/files/case-documents/ita0378.pdf> (дата звернення 08.09.2022).
 13. Hesham T. M. Al Warraq v. Republic of Indonesia. UNCITRAL case. Final Award from December 15, 2014. URL: <https://www.italaw.com/sites/default/files/casedocuments/italaw4164.pdf> (дата звернення 10.09.2022).
 14. Mamidoil Jetoil Greek Petroleum Products Societe S.A. v. Republic of Albania. ICSID Case No. ARB/1 1/24. Award from March 30, 2015. URL: <https://www.italaw.com/sites/default/files/case-documents/italaw4228.pdf> (дата звернення 11.09.2022).
 15. Miljenić Orsat. Full protection and security standard in international investment law. *Pravni vjesnik god. 35 BR. 3-4. 2019. pp. 35-61.*
 16. Mondev International Ltd. v. United States of America. ICSID Case No. ARB(AF)/99/2. Award from October 11, 2002. URL: <https://www.italaw.com/sites/default/files/case-documents/ita1076.pdf> (дата звернення 14.09.2022).
 17. Montt Santiago. State liability in Investment Treaty Arbitration: Global constitutional and administrative law in the BIT Generation. *Studies in International Law. Volume 26. 2009. 416 p.*
 18. OI European Group B.V. v. Bolivarian Republic of Venezuela. ICSID Case No. ARB/11/25. Award from March 10, 2015). URL: <https://www.italaw.com/sites/default/files/case-documents/italaw 7100.pdf> (дата звернення 13.09.2022).
 19. Pantechniki S.A. Contractors & Engineers (Greece) v. The Republic of Albania. ICSID Case No. ARB/07/21. Award from July 30, 2009. URL: <https://www.italaw.com/sites/default/files/case-documents/ita0618.pdf> (дата звернення 13.09.2022).
 20. Parkerings-Compagniet AS v. Republic of Lithuania. ICSID Case No. ARB/05/8, Award from September 11, 2007. URL: <https://www.italaw.com/sites/default/files/case-documents/ita0619.pdf> (дата звернення 09.09.2022).
 21. Rumeli Telekom A.S. and Telsim Mobil Telekomunikasyon Hizmetleri A.S. v. Republic of Kazakhstan. ICSID Case No. ARB/05/16. Award, from July 29, 2008. URL: <https://www.italaw.com/sites/default/files/case-documents/ita0619.pdf>

- italaw.com/sites/default/files/case-documents/ita0728.pdf (дата звернення 11.09.2022).
22. Suez, Sociedad General de Aguas de Barcelona, S.A. and Vivendi Universal, S.A. v. Argentine Republic, ICSID Case No. ARB/03/19 (formerly Aguas Argentinas, S.A., Suez, Sociedad General de Aguas de Barcelona, S.A. and Vivendi Universal, S.A. v. Argentine Republic. ICSID Case No. ARB/03/19. Decision on Liability from July 30, 2010. URL: <https://www.italaw.com/sites/default/files/case-documents/ita826.pdf> (дата звернення 09.09.2022).
 23. Toto Costruzioni Generali S.p.A. v. Lebanon. ICSID Case No. ARB/07/12. Award from June 7, 2012. URL: <https://www.italaw.com/sites/default/files/case-documents/ital013.pdf> (дата звернення 11.09.2022).

References

1. Abs, Herman and Hartley Shawcross. Draft convention on investments abroad (Abs-Shawcross draft convention). 1960. URL: <https://www.international-arbitration-attorney.com/wp-content/uploads/137-volume-5.pdf>
2. Adel A Hamadi Al Tamimi v. Sultanate of Oman. ICSID Case No. ARB/11/33. Award from 3 November 2015. URL: <https://www.italaw.com/sites/default/files/case-documents/italaw4450.pdf>.
3. American Manufacturing & Trading, Inc. v. Republic of Zaire. ICSID Case No. ARB/93/1. Award, from Feb. 21, 1997. URL: <https://www.italaw.com/sites/default/files/case-documents/ita0028.pdf>.
4. Asian Agricultural Products Ltd. v. Republic of Sri Lanka. ICSID Case No. ARB/87/3. Final Award from June 27, 1990. URL: <https://www.italaw.com/sites/default/files/case-documents/ita1034.pdf>.
5. AWG Group Ltd. v. The Argentine Republic, UNCITRAL case. Decision on liability from 30 July 2010. URL: <https://www.italaw.com/sites/default/files/case-documents/ita0055.pdf>.
6. Azurix Corp. v. the Argentine Republic. ICSID Case No. ARB/01/12. Award from July 14, 2006. URL: <https://www.italaw.com/sites/default/files/case-documents/ita0061.pdf>.
7. Bernhard von Pezold and Others v. Republic of Zimbabwe. ICSID Case No. ARB/10/15. Award from July 28, 2015. URL: https://www.italaw.com/sites/default/files/case-documents/italaw7095_0.pdf
8. Biwater Gauff (Tanzania) Ltd. v. United Republic of Tanzania. ICSID Case No. ARB/05/22. Award, from July 24, 2008. URL: <https://www.italaw.com/sites/default/files/case-documents/ita0095.pdf>.
9. Cengiz İnşaat Sanayi ve Ticaret A.S v. Libya. ICC Case No. 21537/ZF/AYZ. Award - 7 Nov 2018. URL: <https://jsumundi.com/en/document/decision/en-cengiz-insaat-sanayi-ve-ticaret-a-s-v-libya-none-currently-available-friday-1st-january-2016>.
10. Copper Mesa Mining Corporation v. Republic of Ecuador. PCA Case No. 2012-2. Award from March 15, 2016. URL: <https://www.italaw.com/sites/default/files/case-documents/italaw7443.pdf>.
11. Cordero Moss, G., Full Protection and Security, in: August Reinisch (ed.) Standards of Investment Protection. *Oxford University Press*, 2008. pp.131-150.
12. Glamis Gold, Ltd. v. The United States of America. UNCITRAL case. Award from June 8, 2009. URL: <https://www.italaw.com/sites/default/files/case-documents/ita0378.pdf>.
13. Hesham T. M. Al Warraq v. Republic of Indonesia. UNCITRAL case. Final Award from December 15, 2014. URL: <https://www.italaw.com/sites/default/files/casedocuments/italaw4164.pdf>.
14. Mamidoil Jetoil Greek Petroleum Products Societe S.A. v. Republic of Albania. ICSID Case No. ARB/11/24. Award from March 30, 2015. URL: <https://www.italaw.com/sites/default/files/case-documents/italaw4228.pdf>.
15. Miljenić Orsat. Full protection and security standard in international investment law. *Pravni vjesnik god.* 35 BR. 3-4. 2019. pp. 35-61.

16. Mondev International Ltd. v. United States of America. ICSID Case No. ARB(AF)/99/2. Award from October 11, 2002. URL: <https://www.italaw.com/sites/default/files/case-documents/ita1076.pdf>.
17. Montt Santiago. State liability in Investment Treaty Arbitration: Global constitutional and administrative law in the BIT Generation. *Studies in International Law*. Volume 26. 2009. 416 p.
18. OI European Group B.V. v. Bolivarian Republic of Venezuela. ICSID Case No. ARB/11/25. Award from March 10, 2015). URL: https://www.italaw.com/sites/default/files/case-documents/italaw_7100.pdf.
19. Pantechniki S.A. Contractors & Engineers (Greece) v. The Republic of Albania. ICSID Case No. ARB/07/21. Award from July 30, 2009. URL: <https://www.italaw.com/sites/default/files/case-documents/ita0618.pdf>.
20. Parkerings-Compagniet AS v. Republic of Lithuania. ICSID Case No. ARB/05/8, Award from September 11, 2007. URL: <https://www.italaw.com/sites/default/files/case-documents/ita0619.pdf>.
21. Rumeli Telekom A.S. and Telsim Mobil Telekomunikasyon Hizmetleri A.S. v. Republic of Kazakhstan. ICSID Case No. ARB/05/16. Award, from July 29, 2008. URL: <https://www.italaw.com/sites/default/files/case-documents/ita0728.pdf>.
22. Suez, Sociedad General de Aguas de Barcelona, S.A. and Vivendi Universal, S.A. v. Argentine Republic, ICSID Case No. ARB/03/19 (formerly Aguas Argentinas, S.A., Suez, Sociedad General de Aguas de Barcelona, S.A. and Vivendi Universal, S.A. v. Argentine Republic. ICSID Case No. ARB/03/19. Decision on Liability from July 30, 2010. URL: <https://www.italaw.com/sites/default/files/case-documents/ita826.pdf>.
23. Toto Costruzioni Generali S.p.A. v. Lebanon. ICSID Case No. ARB/07/12. Award from June 7, 2012. URL: https://www.italaw.com/sites/default/files/case-documents/ital_013.pdf.

Стаття надійшла 15.09. 2022 р.

Ya. V. Petrunenko, Doctor of Juridical Sciences, Professor
Odesa I. I. Mechnikov National University
the Department of Administrative and Commercial Law
Frantsuzskiy Boulevard, 24/26, Odesa, 65058, Ukraine
e-mail: petrunenko@yahoo.com
ORCID ID: 0000-0002-1186-730X

FULL PROTECTION AND SECURITY STANDARD AS A PREVENTIVE TOOL FOR THE PROTECTION OF A FOREIGN INVESTOR AGAINST ILLEGAL ACTIONS OF THE HOST STATE

Summary

The article considers the issue of the application of the standard of full protection and security as a preventive tool for the protection of a foreign investor against illegal actions of the host state. The relationship between a foreign investor and the state-recipient of investments is not always a partnership and mutually beneficial tandem. Carrying out investment activities, moreover, in a foreign country, is a risky activity that requires the protection of the rights of a foreign investor. The standard discussed in this article has a preventive and compensatory nature, as evidenced by court and arbitration decisions. In particular, the main purpose of this standard has traditionally been to protect the investor from various types of physical violence, including the violation of investment property rights, but the concept of this standard has now evolved beyond the physical protection of the investment to include judicial and legal protection. The current state of international investment law jurisprudence regarding the full protection and security standard is not flawless, as is usually the case in jurisprudence regarding other standards. Nor is it irretrievably fragile. The standard of full protection and safety is

